

REDACTIA  
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL  
Pentru Austro-Ungaria:  
pe 1 an fl. 10; pe 1/2  
an fl. 5; pe 1/4 de an  
fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1.

Nr. de Duminecă pe  
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:  
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiara.

# TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA  
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:

pe 1 și 2 săptămâni: prima dată  
7 cr.; a doua oară 6 cr.;  
a treia oară 4 cr. și timbru  
de 30 cr. de fiecare publi-  
cațiune.

Atât abonamentele cât și  
inserțiunile sunt a se plăti  
înainte.

Scrisori nefrancate nu se  
primesc.

## Odinioară și acum.

(i). Ca o barcă incredințată valurilor mării e astăzi chestia noastră națională. Și valurile creșe, ajung tot mai amenințătoare. În dreapta și în stânga barecii noastre trec ca fulgerile barecele piraților eutezatori, a hoșilor de mare, cari își pândesc victimele. Semne de scăpare nu s'arată încă. Pare că tot mai mult ne îndepărtăm de mal. Ne lipsese cărmacii iscusiți, ca să ne ducă pe uscat. Unica noastră busola ne e credința în Dumnezeu și în puterea noastră de viață. În aceste grele vremuri ne aducem aminte de trecut. Și inima ni-se umple de dureri, sufletul ni-se amărăște, făcând asemănare între odată și acum.

Odinioară jos, în masa poporului era apăsare păgână, muncă silnică și sudoare de sânge, — ear' aleșii neamului luptau în unire pentru desrobire. Intre acești aleși pășau în frunte Archiereii, în mâna cărora mătăzul era spadă ear' cuvântul lor era poruncă.

Biserica a fost altariul de mântuire al neamului nostru. Propovăduitorii religiei au creat legea românească și au păstrat-o cu sfințenie. Slujitorii acestei legi ne-au dat aproape tot ce avem.

Dintre acești slujitori își înalță capul ca un uriaș printre neguri, fericitul și noue de Dumnezeu lăsatul Andrei Șaguna. Acesta a fost prototipul de slujitor al legii românești. Inspirat de duhul național, a văzut, că binele bisericii atârna dela binele națiunii, a știut, că biserica românească numai națională poate fi.

Când în lăcașurile noastre sfinte, nu se vor mai aduna credincioși cu simțăminte românești, când în locul dulcelui nostru graiu se va bogonisi o limbă străină, când strămoșescul rit se va înlocui cu forme nouă, — nu mai avem lege românească.

Toate aceste le-a văzut Șaguna și mânat de dragoste de neam a luat în mână steagul acestei naționale legi, l'a purtat în țara întreagă, a deșteptat poporul, grăindu-i cu glasul-i fermecător. Șaguna a fost acea pildă de Archiereu care a găsit, că chemarea unui prelat bisericesc român nu consistă numai în mecanica apărare a dogmelor și a formelor bisericești, ci în o luptă intensă și militantă chiar pentru dreptățile poporului. Căci ce mulțumire sufletească poate să aibă acel Archiereu, ai cărui fii bisericești gem în robie și întunec, ce tihnă poate ave acel părinte a cărui familie îndură schingiuire?

Astfel Șaguna, întovărașit de aleșii neamului au chibzuit mult și s'au sfătuit asupra binelui și a viitorului poporului nostru. Au bătut porțile și li-s'a deschis. Au răsculat poporul și li-s'a dat ascultare. Stăpânitorii se închinău înaintea Archiereului falnic, — aveau și cinste și teamă către el. Din cetatea cea mare a împărăției Șaguna nu se întorcea fără drepturi pe seama celor împilați. Și pentru aceasta neamul întreg li s'aruta marginile odăjdiilor, ear' astăzi, după un pătrar de veac dela moartea lui li

cântăm osane și-i binecuvântăm amin-tirea.

Astăzi însă durere ne cuprinde, că pilda lui n'a fost urmată. Unul a fost Șaguna, și alții sunt urmașii lui.

Avem noi cuvenita cinste față de Archiereii noștri de azi, dar' prea ne-am călca pe inimă, dacă ne-am reține a spune, ceea-co conștiința ne dictează în momentele aceste, când numele lui Șaguna pretutindeni cu evlavie este amintit.

Unii din Archiereii de astăzi au redus legea cea rămânească la înguste cadre ale unei legi confessionale egoiste. În jurul acesteia își desfășură activitatea, câte odată cu dragoste și pricepere, de multe ori cu intrigă și răutate.

Apărarea specifică a neamului însă nu tuturor le este idealul național.

De aceea au venit adese-ori în contradicție flagrantă cu lupta națională și cu sentimentul obștesc. În acele locuri unde sunt chemați să iese apărarea neamului, își ridică glasul numai rar, timizi și cu rezervă, când e se respingă barbariile monstruoase ale stăpânitorilor. Raporturile firești între ei ca domni ai bisericeii și între domnul țării nu mai există. Poporul zadarnic strigă să le ducă jalbele Imperatului Slăbiciunea voinței, lipsa puterii de rezistență, temeiul pe care e zidit caracterul acestor archierei, i-au subordonat slujbașilor statului. Din vina lor proprie au pierdut din nimbul și suveranitatea națională ce le compete. Ba unii au legat frăție strinsă cu dușmanii neamului nostru și pentru o lăpălie, pentru un blid cu linte s'au făcut vnzători de neam.

Un episcop ca Sabo sunt triste pagini în istoria noastră contemporană.

Eată de ce în multe părți turma e răsleată și păstorii stau la tufș. Fiearele dau năvală și păstorii stau în umbra stănei. Barca e în primejdie și cărmacii firești se dau legați platnici piraților. Poporul să svircolește, geme de asuprit ce e, ear' mulți dintre Archiereii zăvoresc ușa și nu vor să știe decât de grijile lor înguste.

Eată deosebirea cea mare între odinioară și acum!

Șaguna e mort de douăzeci-și-cinci de ani, dar' biserica ortodoxă și azi trăește prin faptele lui.

Dintre archiereii de azi însă câți-va sunt morfi de vii.

„Alkotmány” în contra presei jidano-liberale. În numărul seu din urmă „Alkotmány” publică un remarcabil articol împotriva ovreilor și mai ales împotriva presei liberale din Ungaria.

Este primadată, că foaia clericală păsește atât de categoric în contra semitismului, propagând lupta antisemită după felul luptei antisemitilor vienezi. Eată vre-o câteva pasaje din acel articol:

„Trebuie să tindem a scoate din țeară presa ovreiască! Atât presa maghiară, cât și cea germană este aproape în țeara întreagă în mâinile liberalilor și ale ovreilor. Nu numai ziarele din capitală stau sub influența guvernului păgân, a francmasoni-

lor și a ovreilor, ci și întreaga presă din provincie e deținută prin fondul de dispoziție al lui Bánffy. Banda întreagă cântă pe o coardă, ear' presa liberală nici când nu caută ce este dreptatea, ci: ce poate fi senzational, ea să seducă opinia publică. Nime nu știe minți mai strașnic ca presa liberală ai cărei ziaristi 9/10 sunt din acel neam, care minciuna n'o socoate de păcat...

„Tot ce ne este sfânt e tras în tină de către această presă. Ne pângărese ce ne este mai cinstit. Inșă, las pe ei, când e vorba de frivolitate și imoralitate, se știu delecta și o prezintă în colori frumoase morale, când bunăoară imoralitatea provine dela artiști, cari de origine se țin de nația neo-maghiară...”

Sașii pentru colorile lor naționale. Colorile naționale ale Sașilor (roș-albastru) sunt întocmai atât de prigonite ca și tricolorul nostru. Gendarmii le confiscă cu aceeaș volnicie ca și pe ale noastre. Din această pricină și Sașii sunt măchniți.

O astfel de măchuire se manifestă într'un număr mai recent al lui „Bistritzer Zeitung”. Acest ziar al sașilor verzi, care mai dăunăzi a avut primul său proces de presă, sub titlul „Steagul roș-albastru”, serie următoarele:

„Pemflinger, Hartenek, Roth! (Trei figuri istorice al Sașilor Red. „Trib. Pop.”) Steagul, sub care voia și cinstiții voștri strămoși ați luptat cu eroică fidelitate pentru apărarea dinastiei habsburgice, pe când alții, nu tocmai de mult, au încercat a detrona această dinastie, — acel steag este oprit astăzi, când un descendent al Habsburgilor vine pe pământ săsesc. (E vorba de confiscarea unui steag săsesc ce se arborase în Bistrița, din incidentul sosirii acolo a Archiduceului Iosif. Red. „Trib. Pop.”) Arborarea acestui steag e deci identică cu trădarea patriei, care patr'e e în aceeaș măsură a noastră ca și a contrariilor noștri politici, căci noi o susținem cu sângele și contribuția noastră, împreună cu celelalte popoare al acestui stat poliglot. Ascultați voi eroi vechi ai noștri! Deșteptați-Ve și veniți în orașul nostru dela marginele Carpaților! Veți vedea că în ziua de 13 Iunie 1898 poliști îmbrăcați în haine roși-albastre și cu portopele roși-albastre rup cu forța steaguri săsești de pe case. Și încă în ce chip au fost depărtate steagurile „oprite”! Unuia i-au intrat pe ferestă în locuință, altuia li s'a zdrobit ușa, prin care au putut ajunge la steagul ce voiau să-l confiscă, în contra voinței proprietarului. Aceste sunt lucruri cari au — mărit însemnătatea primirii. Dar' numai încet, dlor! Prin asta nu ne despoiați de fidelitatea către dinastia habsburgică, al cărei cap, numai de curând a exprimat cuvântul cel mare: „Sașii trebuie să fie susținuți”. Nici dragostea față de steagul nostru roș-albastru nu ne-o scoateți în veci din inimă!”

Onoare bravului ziar, care astfel își apără drepturile sale.

## Din România.

† C. Esarcu.

Senatorul C. Esarcu, membru corespondent al Academiei și vicepreședinte al Ateneului Român, fost ministru plenipotențiar a încetat din viață la Govora, unde să găsia spre a face o cură.

Decedatul a lucrat mult pe terenul cultural și artistic; instituția Ateneului, în special, li datorește mult, căci ei i-a consacrat o activitate spornică până la sfârșitul vieții.

Importantă este și colecția de documente, privitoare la istoria noastră națională, scoase din arhivele Veneției.

## Din Bucovina.

Noul rector universitar.

„Patria” scrie:

Rector al universității noastre a fost ales pentru anul viitor dl Dr. Arthur Skedl, profesor la facultatea juridică.

Alegerea aceasta ne înstrăinează cu desăvârșire, căci conform usului și statutului universitar, noul rector pentru anul viitor avea să se aleagă din rândul facultății teologice.

## DELA PRAGA.

Dintre persoanele oficiale ori oficioase, care au luat parte la serbările din Praga, sunt de remarcă mareșalul suprem al Boemiei, prințul George Lobkowitz; guvernorul Boemiei, contele Coudenhove; prințul Ferdinand Lobkowitz; prințul Dr. Frederic Schwarzenberg (fratele soției ministrului-preșident Thun); conții Ioan Thun și Voiteh (Adalbert) Schönborn (fratele arhiepiscopului din Praga); contele Harrach (președintele „Museumului”, adevă al asociațiunii celei mai vechi literaro-științifice a Cehilor); pe urmă căpeteniile tuturor autorităților și judecătorilor, fie de stat, fie autonome, ori comunale. Chiar și directorul poliției.

Ministrul-preșident contele Fr. Thun s'a scuzat printr'o telegramă, exprimându-și regretele, că afacerile statului nu-i permit a se depărta din Viena; d'asemenea și ministrul de finanțe, Dr. Kaizl, care precum se știe, este unul din fruntașii cehi.

Toate universitățile și un mare număr al reuniunilor literare-științifice slave din diferitele țări și-au trimis reprezentanții la serbările lui Palacky; pe de alta parte toate țările slave din Austro-Ungaria au reprezentanți d'ai lor la congresul ziaristilor, aranjat cu acest prilej. Să numim numai câteva din acele corporațiuni: universitățile din Petersburg, Moscova, Odessa, Kijev, Varșovia etc.; tot așa reprezentanțele acestor și ale alter orașe rusești, chiar și cea a capitalei Kazcazului: Vladikavkaz. Ca atari reprezentanți ori ca singuratici veniseră din Rusia vre-o 20 bărbați, cea mai mare parte cu soțiile lor; cei mai de frunte, printre ei sunt: vestitul profesor universitar și scriitor Lamanski, din Petersburg un octogenar; prof. Dr. Grot, dela Universitatea din Varșovia, vestit prin lucrările sale despre Maghiari; un redactor și un corespondent special al lui „Novoie Vremia”; un redactor al lui „Petersburgskia Vedomosti”, al cări director politic este principele Uhtomski, pretin intim al țarului; precum și o seamă de alți ziaristi.

Marele duce Constantin, ca president al Academiei imperiale de științe din Petersburg a trimis o telegramă foarte călduroasă.

Croați au fost 10; Sloveni 15, între care Hribar, primarul capitalei Carnioliei; Liubliana (Laibach); Ruteni: cei doi deputați din Reischrath: Vachnianin și Barvinski, precum vre-o 4 ziaristi; cei mai mulți au venit Poloni, peste cincizeci, printre cari primarii orașelor Cracovia și Lemberg; profesori Universitari, scriitori și ziaristi cei mai de frunte, dar' judecând după nume de „botez” și vre-o 4-5 ziaristi Ovrei, „naționaliști” infocați; Slovaci au fost zece printre cari și reprezentanți ai coloniilor slovace din Baci-Bodrog: un preot, un dascăl și un țeran; conducătorul lor, avocatul dl Dula, era și însărcinat ca vorbitor al lor.

Academia Imperială de științe din Viena, al cărei membru a fost Palacky, timp de 50 ani, a fost reprezentată prin profesorul Universitar Dr. Iagici.

În adăstarea scrisorilor avizate de la corespondentul nostru din Praga, dăm deocamdată numai atâta adăogând încă depeșă următoare specială a lui „P.-Lloyd“ din 21 Iunie:

„Banchetul ziariștilor slavi a fost o manifestație a deservirșitei înfrățiri și alianțe ceho-polone. După o mulțime de toasturi și vorbri, se puseră în special Polonezii cu Rușii ciocnind demonstrativ și să toasteze unul pentru altul stringându-și după fiecare toast mâinile în mod cordial, ceea ce a fost aplaudat totdeauna cu frenesie.

„Cu privilegiul cinstirii oaspeților slavi la primăria din Praga, primarul din Liubiana (Leibzch), Hribar a dat expresiei dorinței, ca coroana Sf. Vațlav să împodobească cât de curând capul M. Sale, ca rege al Boemiei“.

## Tulburări în Galizia.

La 19 Iunie în Fystah (din Galizia) numai cu asistența militară s'au putut înmormânta cei 12 țerani împușcați, cu o zi înainte, de gendarmi.

Tulburările au avut caracter antisemit și s'au continuat și alaltăieri, când țeranii poloni au atacat casa Ovreului arêndaș Wallach, nimicind până în temelie tot.

De asemeni e mare ferebere la Zalubînca, unde numai sosirea a două batalioane de soldați au putut să mântuie pe Ovrei de moarte. 25 țerani au fost arestați.

Tot așa s'a întâmplat la Zbrayzow, unde s'an trimis două escadroane de cavalerie. La 21 Iunie în Zagors s'au spart ferestile tuturor caselor Ovreiești.

S'au arestat 32 țerani.

## 1848.

### Agram.

Jellacici își ține cu mare pompă instalația de ban al Croației.

### Orăștie.

„Magistratul și judecătoria de aci încolo sunt datori a accepta scrisori românești cu litere latine“. (Org. Naț.)

### Agram.

Banul Jellacici în vorbirea lui adresată către patriarhul Raiacici, în a cărui mână a depus jurământul de ban, despre Ungaria zice: „Dorința mea este a recunoaște

## Pe lună...

Era o sară fermecătoare de Maiu. Locuitorii comunei V. să împrăștiaseră deja pe la caminele lor. Tainica armonie a nopții își luase împărăția.

După o zi bogată în agitațiuni plecaserăm și eu către casă, în al treilea sat.

Bătuse chiar zece oare, când eșind din regimul fantastic al pădurei Corneasa ni se desfășură înaintea ochilor tabloul grandios al orașelului Ș., prin care avem să trecem. La picioarele noastre întinsă pe o vale romantică zăcea frumoasa comună, ca o naie în mijlocul valurilor liniștite. Luna palidă stăpânea ca un vis acest ținut pitoresc.

Intram în orașel. Ici-colea vedeai licurind câte o rază de lumină. Frecvență puțină. Liniștea devenea tot mai adâncă și numai câte un lătrat de câine mai întrerupea armonia nopții. Toderița, vizitiul, pe care îl făcui domn dindărătul trăsorei încă adormise.

Traversând piața luarăm calea principală. Coloritul orașelului deveni din ce în ce tot mai românesc. Lăsând în urma noastră edificiul pompos al bisericii, trecurăm peste podul rulețului „Caicana“ și printre șirele de căsuțe românești, zidite cu gust particu-

și pe viitor legătura cu Ungaria, însă pe temeiul celei mai depline egalități și cu condițiunea dezvoltării tuturor naționalităților de sub Coroana Ungariei“.

Ear' mai departe: „Dar' guvernului maghiar de acum nu voim și nu putem să ne supunem, căci acela l'a făcut afirmător dela sine chiar și pe regele. (Gaz. de Trans.“).

7 Iunie.

### Cluj.

„Legea prin care poporul transilvan (parte mare română, însă și Unguri mulți și câteva sate săsești) scapă de robia veacurilor, e compusă din 10 §§-i și s'a trimis împăratului spre întărire“. (Gaz. de Trans.).

### Viena.

Ministrul de războiu a șters pedeapsa trupească în toată armata austriacă.

12 Iunie.

### Carloviț.

Generalul Hrabovszki cu armată ungeră atacă Carlovițul. Sârbii fiind puțin și neașteptându-se la atac, au fost siliți să retrăgă cu o pierdere de 300 de ostași, parte morți, parte răniți. Aceasta e prima bătălie revoluționară; începutul revoluțiunii. Sârbii infuriți pentru acest hoțesc atac se organizează pretutindenea, ca să-și răzbune în contra trupelor maghiare.

### Pesta.

Ministrul de interne Szemere institue tribunale statale pe teritoriul comitatului Pestei în contra „agitatorilor“, „instigatorilor“, „conturbătorilor ordinii publice, ucigașilor, tăciunarilor și hoților etc.“

13 Iunie.

### Pesta.

Ministrul de interne prin o proclamațiune provoacă poporațiunea Ungariei-de-Sud împreună cu cea din comitatele Cîrngrad, Pesta și districtele Jassigilor și Cumanilor să se înarmeze în contra Sârbilor și Croaților. Fiecare comitat să-și organizeze câte o oaste de 2-400 de oameni înarmați pe speșele comitatului; prav de pușcă le va da guvernul. Chiamarea acestor oștiri e să apere teritoriul comitatului, dar' în cas de nevoie sunt datoare a alerga și în ajutorul comitatelor vecine.

### Încercare de atentat?

Persoane demne de toată încrederea ni-au relatat — scrie „Märzcius Tizenötödike“ — că astă-noapte a fost aflat umblând în jurul odăii locoțiitorul regelui un om înarmat cu pumnal și cu pistoale.

### Agârbiciu.

Românii reînțorși dela țirgul din Budiu a fost atacați de Unguri. Românii de spaimă a fugit în codri, lăsând jaf liber Ungurilor. (Org. nat.)

### Turda.

Un Maghiar a atacat lângă Oenffbaia pe un căreș român fără cauză. Bietul Român e aproape să moară. Ungurul a stat în arest numai două zile. (Org. Naț.)

lar, ne apropiam de lemnăria „Granilor“, de unde până în capătul satului mai sunt numai câteva case.

Tăcere completă. Toderița tot în brațele lui Morfeu.

Deodată un cântec lin și duios ca de înger, o voce arginție 'mi atinse urechia. Sunetul părea a crește progresiv. Un bici aplicat Murgului îi accelera pașii; cântecul era aproape.

Calea către satul meu să încolăcea prelungă o gradină estinsă, încunjurată de niște gratii de lemn așezate într-o proporție deservită. Lu aina abundanță a lunei, care pe cerul azurin se rotunzise acum într'un complet glob de aur, era bine venită spre a pute arunca o privire în micul paradis.

Straturi lungi de legumi erau în inșe într-o parte a grădinei, ici-colea preșerate cu câte un tufiș, probabil de smieuri ori agriși, ear' aproape de raionul pomilor umbroși răspândea parfum fermecător o pădure de flori.

Un miros plăcut de rezedă m'a primit, când oprindu-mi trăsura, cu pas lin m'am apropiat de grădină, tupilat de stobor, în umbra unui pâr, ce-și întinsese crengile preste gratii, m'am încercat să aflu filomela cântătoare.

14 Iunie.

### Pesta.

În timp ce Bathány umbla pela Innsbruck, ca acolo întâlnindu-se cu Jellacici să exopereze oare-care împăcare, guvernul ungar a decis să trimită la Agram pe arhiducele Ioan, ca el să întrevină la banul și la croați și să-și înduplece a se da pe partea guvernului ungar. În acest scop Bathány, pe care stafeta îl aflase la Salzburg, s'a reînțors înapoi la Innsbruck, ca să ceară învoirea regelui.

### Stare de războiu.

Călători veniți din șesul Ungariei spun, că Seghedinul, Sabotiza, Zomborul sunt pregătite pentru stare de războiu.

### Lupta pentru drept\*).

Chiar și lașul, care fuge de pe câmpul de războiu, își salvează și el ceea-ce alții își sacrifică: viața; dar' și-o salvează cu prețul onoarei sale.

Nu mai faptul, că alții stau la post, îl scapă pe el și societatea de urmările ce în mod inevitabil le-ar avea purtarea sa.

Dacă toți ar eugeta ca el, toți ar fi perduți.

Tot așa și cu lașa abandonare a dreptului.

În Roma antică urmărirea hoțului și a tâlharului era o afacere exclusiv a păgubașului. Cine nu vede, unde putea conduce această abandonare a dreptului? Unde, decât numai la încurajarea hoților și a tâlharilor.

Tocmai așa stă lucrul și cu viața popoarelor. Căci fiecare popor e avisat la sine însuși. Nici o putere superioară nu-l descarcă de sarcina de a-și afirma dreptul său, și e destul să reamintesc exemplul meu de mai sus, cu mila pătrată, pentru a arăta, ce însemnătate are pentru viața popoarelor acea teorie, care determină rezistența contra nedreptății după valoarea obiectului de ceartă.

Să abandonăm deci această morală a comodității, pe care de altfel nici un popor și nici un individ cu simțul juridic sănătos nu 'și-a însușit-o.

Ea este semnul și productul unui simț juridic bolnav și neputincios.

### IV

Dobândirea dreptului, folosirea și afirmarea lui în casurile unei nedreptăți cu totul obiective, e o chestiune curat de interes; interesul este simburile practice al dreptului, în sens subiectiv.

Dar' în fața arbitrarului, care își ridică

\*) Traducere după Dr. R. Ihering de T. V. Iacătian.

Acoperită de un pom stufos și mare, a cărui frunziș șoptea duios, ședea o floare între flori. Adumbrită de luna zimbitoare părea o zină. În haină albă cu pletele-i pe spate, adâncită în meditațiuni, cu o voce îngerească îngâna chiar atunci.

„Eu sunt floricea Reseda.“

Ah, el nici când nu mă va uita...“

Atâta a zis și deodată a tăcut.

Și pe când mă adânciam pe un moment în esplicarea scenei misterioasă, pe când mă încercam să fac combinațiuni asupra modestelor versuri, isvorite de sigur din nește sentimente răpitoare și neliniștitoare, — din spre casă să apropia ca o nimfă ușoară — o altă figură.

Fericită poziție pentru mine. Știam deja că la inima Resedei muncesc nește suveniruri prețioase, cari nici pe timpul acesta nu-i dau odihnă.

— Bine că vii Lenuță — zise ea cu o voce tremurătoare, cu surprindere vădită, ca deșteaptă din nește visări, — tocmai te așteptam; așa de frumoasă e sara această, cât de plăcut e mirosul parfumat de floricele... O sâracele rezedă, azi nu le-am udat.

— Dar d-șoară, e târziu, maica D'Tale e foarte îngrijată pentru întârziarea asta.

— O Lenuță dragă, cum să las eu dra-

brațul contra dreptului, își pierde îndreptățirea ori ce considerațiune materialistică, ținută în vedere atunci, când se confundă chestiunea dreptului cu chestiunea interesului, pentru-că lovitura cu care volnicia atinge dreptul, se resfrânge în și cu el și asupra persoanei.

Puțin împoartă ce formează obiectul dreptului. Dacă o simplă întâmplare l-ar fi adus în cercul dreptului meu, acest obiect s'ar putea delătura fără a mă vătéma pe mine însuși.

Dar' nu întâmplarea, ci voința mea a îndat legătura între mine și acel obiect al dreptului meu, și chiar și voința, numai cu prețul unei munci prealabile, proprii sau străine; aceea ce posed și afirm eu în acel obiect, este deci o părțică din trecutul unei munci proprii s'au străine. Inșușindu-mi-l, l'am pus sigilul personalității mele: cine îl atinge, atinge personalitatea mea; lovitura ce i se dă, lovește în mine însuși, care mă aflu cuprins în el; proprietatea nu este de cât periferia — obiectiv lărgită — a persoanei mele.

Această conexiune a dreptului cu persoana acordă tuturor drepturilor, de ori ce natură ar fi ele, — valoarea incomensurabilă, pe care o voiu desemna de valoare ideală, pentru a o deosebi de valoarea cu totul substanțială ce o au drepturile din punctul de vedere al interesului. Din ea se naște aceea abnegațiune și energie în apărarea dreptului, pe care am descris-o mai sus.

Concepțiunea aceasta ideală a dreptului nu formează exclusivul privilegiu al naturilor de elită, ci natura, chiar și cea mai incultă, o înțelege tot așa de bine, ca și cea mai cultă; cel avut ca și cel mai sărac; popoarele sălbatică tot atât de bine ca și națiunile cele mai civilizate. Și tocmai aici se manifestă mai bine cât de mult este întemeat acest idealism pe esența cea mai intimă a dreptului; el nu este altceva de cât sănătatea simțului de drept.

## NOUȚĂȚI

Arad, 22 Iunie n. 1898.

Dela Carloviț ni se scrie:

Conferența fruntașilor din congresul bisericesc s'a terminat fără să fi căzut de acord cu patriarhul asupra chestiei noului statut (unificat).

\*

Pelagra — după-cum ni-se scrie — se lățește tot mai mult mai ales în Ardeal și în ținuturile dincoace de Tisa. În comitatul Aradului încă s'a ivit. Ministrul de interne a trimis în

gile mele rezedă neudate. Dar' șezi puțin și tu lângă mine, vezi ce frumoasă e luna ce aer ceresc, dar' stelele... ah! vâzuși?... a căzut!

— A căzut o stea — reflectă servitoarea naivă — a murit cineva, dar să mergem d-șoară, mă tem de Doamna.

Observasem și eu o stea filantă.

— Ah! a murit cineva — exclamă Rezeda' făr' a mai fi ascultat la vorbele servitoarei, — el, de sigur el, sufletelul meu, o de-ar fi numai vorbă aceasta... Stai puțin Lenuță, și-mi ascultă măcar tu chinurile, ce de un an de zile 'mi sfâșie inima.

Servitoarea stătu incremenită, fără a înțelege ceva.

— O cât eram de fericită — odată; ce zile de aur! Colea în chioscul acela treceam ceasurile ca clipele.

Ce seara fermecătoare. 'Mi aduc aminte, când ne șopteam tainicele dorințe, când cu buzele-i surizinde 'mi cucerea toate puterile inimii. O ce fericți eram, când aici 'mi răzîmam capul de peptul lui, când în jocul nostru nevinovat număram stelele. — „Asta va fi a mea“, 'mi zicea el, „ear' asta a mea“, îi reflectam eu.

O dulcilor mele rezedă, voi sunteți mărturiile acestor momente de fericire, voi 'mi știți durezza mea.

ideal un specialist pentru a studia surzimea și a trimite raport.

\*

**Desplata data lui Jeszensky.** Ziarele oficiale confirmă știrea, că faimosul *Jeszensky*, va fi în curând numit secretar ministerial în locul lui *Latkoczy*, numit vice-președinte al noii judecării administrative.

\*

**Dureri patriotice.** Ziarele ungurești ează plâng asupra loviturii grave ce a primit „maghiarismul” în orașelul *Szarvaș*. Slovacii acestei evanghelice de acolo au majoritată pe „patrioți” și au decis ca în birou ungurește să se cânte și predice numai „dacă mai rămâne timp”. Incolu primul rând să fie limba slovacă. În contra acestui „atentat” al Slovacilor „reintegrării” — scriu ziarele „patriotice”, fiii lui *Arpád* au făcut recurs la scaunul propășesc, care — speră presa maghiară — va nimici hotărârea Slovacilor nepatrioți. Mai poate fi oare indoeală?

\*

**Contra socialiștilor.** Poliția a dizolvat ieri societatea agrară socialistă din *Czegled*, care avea 3742 membri. S'au confiscat d'asemeni și toți banii societății.

\*

**Români în contra — bicicliului.** Clubul bicicliștilor din *Arad* a făcut o excursie în provincie. Apropiindu-se de *Ciceriu*, sat românesc, s'au pomenit deodată, că le ies înainte o droaie de Români, înarmați cu fieri, greble, coase și alte unelte. Români nici una, nici alta, — ci dăi și ează dăi, până-ce mi-i trântiră pe toți de pe biciclete. Nu se știe cine a primit loviturile, bicicletele sau bicicliștii. — Ziarele maghiare scriu că Români s'au temut de grindină, căzând pe bicicliști trecând prin satele române. Să poate. Probabil însă, că nici înconomiile bicicliștilor nu le-o fi prea conștient.

\*

**Serată musicală în Năsăud.** Reuniunea română de cântări din *Năsăud* are onoare să invite la serata Musicală împreună cu dans, carea se va aranja în *Năsăud*, Duminică la 26 Iunie st. n. 1898 în sala de gimnastică. *Programa*: 1. „Serenadă”, aranj. de *E. Ștefanuș*, esec. de corul reuniunii. 2. „Taci bărbate” de *I. Vidu*, cor. 3. „Rămas bun codrului”, melodia de *F. Mendelsohn*, cor. 4. „Domnița și robul” de *I. Negruzzi*, declamare de *Dșoara Elena Tofan*. 5. „Viața țigănească” melodia de *R. Schumann*. 6. „Hai în horă” de *G. Dima*, cor. — Tipuri vii: a) Parcele, b) Anutempurile, c) O pețire, d) O solie de amor, e) O șezătoare.

\*

**Festivitățile Sașilor.** Ziarele săsești din *Transilvania* publică pro-

grama festivităților ce se vor aranja la *Brașov* în zilele 19—24 August, cu prilejul desvelirii statuii lui *Honterus*, a reformatorului sas și a primului lor episcop luteran. Din acest incident se vor întruni la *Brașov* diferitele reuniuni ale Sașilor, reuniunea culturală „*Gustav Adolf*”, reuniuni economice, industriale, de cântări și gimnastică, de agricultură, reuniunea carpatină și altele. Toate vor ține adunări generale festive. Se vor aranja producțiuni, concerte, se va juca din partea diletanților în fiecare seară drama „*Honterus*”, scrisă de literatul sas *Traugott Teutsch*. Poporul va lua parte în masă. Tinerimea universitară săsească în corpore. Toate ziarele fac propagandă pentru o splendidă reușită a serbărilor.

\*

**Femeie conducătoare de matricule.** „*Alkotmány*” scrie că într-o comună din comitatul *Aradului* matriculele civile sunt conduse de soția matriculantului numit de guvern. O fi moașă poate!

\*

**Riemler — Păzmândy**, aceste figuri hazlii, ear' vin în discuțiunea presei maghiare și franceze. „*Pester Lloyd*” a publicat adecă o corespondență din *Paris* despre încercările ce s'au făcut pentru încheierea unei alianțe franco-ruso-maghiară, încercări în cari la 1892 fuseseră implicați *Riemler* și *Păzmândy*. Cum organul guvernamental îi strânge acum ează la perete pe cei din partidul *kossuthist*, acestia se lapedă ca de *Satana* nu numai de *Riemler*, dar' și de *Păzmândy*!

**Bietul Păzmândy**, până și tovarășii lui de arme îl prezintă ca p'un *Don Quichot*. Ce-o să mai exploateze în străinătate, dacă alianța cu *Muscălii* și *Francezii* s'au dus și ea pe copcă?

\*

**Dramele miseriei.** La *Pojon* a făcut eri mare senzație următoarele:

**Baronul Ievick István**, inginer, fiind dator, a ajuns să i se liciteze mobilele din casă. Desperat de această stare și rușine, baronul cu o oară înainte d'a începe licitația, a împușcat pe fiica-sa *Iren*, în vârstă de 15 ani și pe fiul său *Imre*, student, s'apoi și-a tras și sie-și un glonte. Toți trei au murit îndată.

\*

**Rectificare.** În „*Apelul*” dat de învătătorii școalelor capitale din *Orăștie* și publicat de noi în numărul penultim, s'au trecut două erori de tipar la iscălituri. În loc de *C. Baicu* s'a cules „*Baciu*” ear' în locul dlui *D. Mosora* numele „*Moldovan*”. Ținem să rectificăm aceste erori.

\*

Nu mai am nici o plăcere în lume, ideile mele sunt ruinate, speranțele zădărnice, nu mai doresc nimic, ah! cum ași dori să mor!...

— *Dșoară*, *dșoară* nu mai vorbi de asta nu me face să strig oh ce nefericire, dar *Doamna*... ascultă, un zgomot dincolo de stobor...

Intr'adevăr era cineva, care conturba liniștea nopții, și acest cineva era *Toderița* al meu, care trezit cine știe prin ce incident și încremenit borboresea nește cuvinte neînțelese.

Eram silit a părăsi această scenă mișcătoare, a cărei martor am fost. Tiptil am alergat la trăsură și prin două scuturări puternice mi-a succedat a aduce la reson pe *Toderița* al meu, care începea deja să strige.

Impresionat de cele auzite și petrecute, am îndreptat cășorii la drumul lor, ce strălăia câmpul lat dintre comuna *S.* și satul meu, și printre holdele mlădioase de grâu am înaintat repede câtă casă, lăsând cu părere de reu — să dispară în urma noastră grădina cu zinele misterioase, a căror lamentări sunt atât de sfâșietoare.

*Pavel Ftuturul.*

**Examene, împreunate cu festivități în memoria lui Șaguna.** La școala română gr. or. din *Sas-Sebeș* cu finea anului școlar 189—78 se vor ține în examenele publice: *Vineri* 12/24 Iunie; 7—9 jum. oare clasa I pe elevi, 9 jum.—12 oare clasa I eleve, 2—4 oare clasa II de eleve, *Sâmbătă* 13/25 Iunie; 7—11 oare clasa III și VI de elevi și eleve 2—4 oare clasa II de elevi. *Duminică* 14/26 Iunie: 8—12 oare clasa IV și V de elevi și eleve.

La 2 oare p. m. festivitate școlară din incidentul aniversării a 25-a a morții *Marelui Arhiepiscop și Metropolit Andreiu Baron de Șaguna*, cu următorul *Program*: 1. Imnul: *La mormântul Marelui Andreiu*. *Poesie* de *Z. Boiu*, mel. de *D. Cunțan*. 2. Cuvânt ocașional rostit de învătătorul *George Tatar*. 3. „*Sfinte Dumnezeule*” de *G. Mugur*, cântat de corul școlar. 4. *Statornicia* în credință. *Poesie* de *V. Alexandri*, declamată de eleve *Elena Lupșe*. 5. a) *Oaia*, melodie populară. b) *Oaspeții primăverii* de *J. Vorobchievici*. Cântate de corul școlar. 6. *Increde-te române*, *poesie* de *Iosif Vulcan*, decl. de *Nicolae P. Man*. 7. a) *Cântec vânătoresc* de *T. di Flondor*. b) *Marș ostășesc* de *J. Vorobchievici*. Cântate de corul școlar. 8. *Copila română*, decl. de eleve *Ana Opincar*. 9. *Rugăciune*, cântată de corul școlar.

\*

**Falsificatori de bani.** Poliția din *Pesta* a prins un soi deosebit de falsificatori de bani. Trei înși, locuitori din suburbiul „*Erzsébetváros*”, umblau cu o ladă pe la oameni mai avuți, spunându-le că cu aceea ladă știu să falsifice bancnote de 10 fl. Pentru a demonstra, se și produceau, încât la moment eșeau din lada-mașină rënd pe rënd bancnotele de 10. După această ispravă cei trei hoți-falsificatori cereau dela proprietarul pe care voiau să-l înșele o bancnotă de 100 fl., sau de o mie, pentru ca — vezi *Doamne* — să studieze inscripția și zugrăveala și să o poată imita. Au și isbutit a amăgi pre mulțime de proprietari dintre cei mai de frunte. În strâșit poliția le-a dat de urmă și acum stau la răcoare.

\*

**Impăratul Germaniei** — făcând revista trupelor germane la *Potsdam*, a ținut în 16 l. c. o călduroasă vorbire către armata sa. Inspirat de faptul, că acum să implinesc 10 ani dela urcarea s'a pe tron, împăratul a scos la iveală momentul, că înainte cu 10 ani toată lumea privea cu neîncredere la densus, numai armata avea perfectă încredere în noul ei domnitor. — Cere și pe viitor armatei să aibă încredere întrinsul, să cultive simțul de onoare și... *supunerea oarbă!*

\*

**Dșoara Gălăgie.** O să joace încă mare rol în viața *Cartierului Latin* din *Paris*. Pân'acum fiind numai de 5 ani, puțin o cunosc. D'aceea vom spune cetitorilor noștri, că nu se știe cine i-au fost părinții, e sigur însă, că a avut cel puțin — mamă. A fost găsită pe stradă, mică de tot, acum 5 ani, când studenții din *Cartierul Latin* făcuseră turburări pentru-că nu au fost lăsați să-și serbeze balul „celor patru muse”... (N'au fost lăsați anume pentru-că voiau să facă pe stradă o retragere în care să figureze femei — modeluri d'ale artiștilor — cam prea în costumul *Evei*.) Atunci s'a întâmplat ca studentul *Nuger* să fie împușcat. Colegii lui, pentru a-i eternisa memoria, au adoptat pe mica fetiță găsită și i-au dat numele de *Lucia Bagarre* (ceea-ce înseamnă *gălăgie*.) Zilele acestea vor aranja o serbare pentru a-i strânge bani, să aibă cu ce s'o înzestreze. Vor da concursul lor la această serbare toți artiștii din *Cartier*, așa că se va aduna desigur o frumoasă sumă, care până să crească și *dșoara Gălăgie* — eu frumoși ochi albaștri și cu păr ca aurul — va crește încă, așa că peste vre o 10 ani vom și ceti despre „splendida nuntă în *Cartier*”.

\*

**Conspirație în contra țarului.** Se afirmă tot ca mai multă stăruință că la *Petersburg* cară s'a descoperit în zilele acestea o conspirație cu atât mai periculoasă, cu cât făceau

parte din ea persoane foarte aproape de curte. In cea mai mare taină au și fost arestați o mulțime de dignitari d'ai statului și persoane cu intrare la curtea țarului, apoi studenți și câteva dame din înalta societate.

\*

**Dr. Sterie N. Ciuren.** IX *Pelikangasse* — Nr. 10, *Viena* Consultațiuni cu celebritățile medicale, și cu specialiștii dela facultatea de medicină din *Viena*.

**Păziți-vă sănătatea!** Tuturor celor ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele *Kneippiane*.

Se pot căpeta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui *Dr. Iulius Schopper* în *Oravița* (*Krassó-Szörény m.*)

*Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!*

## Mulțămită publică.

Ne împlinim o plăcută datorință expri mând și pe această cale adănc simțita recunoștință și mulțămită a „*Reunei române de agricultură din comitatul Sibiului*” onorabilei direcțiuni și stimabililor acționari ai institutului de credit și economii „*Albina*” din *Sibiu* pentru suma de fl. 100, „*Auraria*” din *Abrud* pentru suma de fl. 20 și „*Bistrițana*” din *Bistrița* pentru sume de fl. 10, votată drept ajutor pentru Reuniunea noastră din cuota de bine facere pro 1897.

*Sibiu*, 5 Iunie n. 1898.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*”.

*Dem. Comșa*, președinde, *Victor Torțășianu*, secretar.

## ULTIME ȘTIRI

### Răsboiul.

*Washington*, 22 Iunie.

În *Casa albă* s'a ținut eri consiliu de răsboiu. S'a hotărât a se trimite generalului *Shafter* 10.000 soldați, pentru-ca să poată debarca la *Draguiri*, 8 mile distanță de *Santiago de Cuba*. După ce vor fi debarcat aici cu ajutorul armatei insurgente a lui *Garcia*, armatele aliate vor ataca părțile de răsărit mai importante ale insulei. Corpul de armată alui *Miles* se va compune din 20.000 soldați și va pleca spre *Cuba* peste 3 săptămâni.

Pentru ocuparea *Cubei Mac Kinley* mai are de gând să cheme sub arme 100.000 voluntari.

Eri s'a făcut încercare de a debarca la *Santiago*. Nu s'a putut însă. *Spaniolii* păzesc țărmul pe o întindere de 15 mile.

*Madrid*, 22 Iunie.

*Telegramele din Havanna* vestesc că insurgenții au atacat orașul *Herradna* dar' au fost respinși cu mari pierderi.

*Londra*, 22 Iunie.

Știri sosite din *Filippine* spun că insurgenții câștigă zilnic teren. Ei au prins ca la 5000 spanioli.

În contra lui *Aginaldo* s'a descoperit o încercare de otrăvire. Numai ajutorul medical grabnic l'a scăpat.

*Berlin*, 22 Iunie.

S'a răspândit aici știrea că regina regentă *Maria Christina* a abdicat.

*Madrid*, 22 Iunie.

Voluntarul *Mariano Salva* a tras cu pistolul asupra generalului *Blanco*, pe care l'a și rănit la picior. Generalul a convocat îndată consiliul de rebel și a adresat un apel călduros către voluntari

Editor: *Abrel Popovici-Barcianu*. Redactor responsabil: *Ioan Russu Șirianu*.

**Învîtare la abonament**

Deschidem prin aceasta abonament pe al III-lea Quartal resp. al II-lea sem. 1898 la

**„TRIBUNA POPORULUI“**

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

**În Monarchie:**

Pe un an . . . . . fl. 10.—  
Pe 1/2 an . . . . . „ 5.—  
Pe 1/4 an . . . . . „ 2.50  
Pe o lună . . . . . 1.—

**Pentru România și străinătate**

Pe un an . . . . . franci 40 —

**NUMERII DE DUMINECA**

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația  
„TRIBUNA POPORULUI.“

**Bibliografie.**

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dimitrie A. Sturdza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I 1) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană și Principatele Române.

Volumul II. Acte și documente dela 1844 până la încheierea Tractatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broșuri relative la situațiunea Principatelor Române după tractatul de Paris. Prețul 15 lei.

Volumul IV: Acte și documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte și documente dela 1 Iulie până la 31 Decembrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septembrie, până la 21 Decembrie 1857.

Partea II: Procesele verbale ale adunării ad-hoc a Munteniei dela 30 Septembrie până la 10 Decembrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1856—7)

Volumul VII: Acte și documente din anul 1858 până la înălțarea lui Alexandru Ion pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

„Liturgia Sfintului Ioan Crisostom“ culeasă, alcasă și întocmită pe baza melodiilor vechi bisericești, pentru corul școlarilor pe două voci — sopran și alt — de Nicolae Stefu, învățator în Arad. Se poate comanda dela autorul și administrațiunea foii noastre.

„Treizeci de ani de domnie ai Regeului Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fie care lună.

Numerale apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Țiganilor“. Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice“. Nr. 11—12 E. Hodoș, „Cântece Bănățene“, cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand.

„Istoria universală“ pentru școalele secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volu-

mul III. Evul nou. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov. 1897.

„Gramatica Română“ pentru învățătorii secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

„Abecedar ilustrat“ compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Moldovan, Nic Stefu, Iulian G. Șoreanu, Nic. Boscaiu și Petru Vancu. Prețul unui exemplar 20 cr. A se cere la administrațiunea „Trib. Pop.“

„Manual de Theologia Morală“ de D. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor la universitatea din București. Tipografia „Cărților bisericești“.

**A apărut!!**  
și se află de vânzare la administr. „Tribuna Poporului“

**„VIERITUL“**

de PETRU VANCU, învățator în Măderat.  
carte foarte instructivă pentru cultivătorii de viie.  
Prețul 60 cr. franco.

Cumpărători dela 10 ex. în sus primesc rabat de 10%

(175) 9—10

Administrația  
**„TRIBUNA POPORULUI“**

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente  
**NOTE**  
Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

**Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad**

Strada Aulich Nr. 1.

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.

Diferite tipărituri pentru bănci  
**P L I C U R I**  
Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebreale